

Узх. №: 10-00-10/30.07.2012г.

Да се разплати
Френски
2.VIII.2012

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

на

БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА- съюз на българския бизнес,
със седалище и адрес на управление гр. София, ул."Алабин" 16-20, рег. с реш.
по ф.д. № 1885/90 г., БУЛСТАТ 831391124

ОТНОСНО: Конституционно дело № 4/2012 г., образувано по искане
на омбудсмана на Република България за обявяване на
противоконституционност на чл. 147 т.2 от Гражданския процесуален кодекс
(Обн. ДВ бр. 59/2007 г., посл. изм. ДВ бр.5/ 2011 г.)

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Българска стопанска камара – съюз на българския бизнес счита, че
искането за обявяване на противоконституционност на чл. 147 т. 2 от
Гражданския процесуален кодекс (ГПК), поради противоречие с чл. 19 ал. 2
от Конституцията на Република България е основателно.

С текста се създава привилегирован режим за събиране на вземания от
държавни учреждения, общини и банки. Приравняването на банките към
публичноправните субекти не намира опора в действащото законодателство,
нито е продиктувано от обществена необходимост.

Според чл. 1 и 7 от Закона за кредитните институции (ЗКИ) обн.ДВ бр.59/2006 посл. изм. ДВ бр. 105/2011 г) банките са акционерни дружества, които извършват публично привличане на влогове или други възстановими средства и предоставят кредити или друго финансиране за своя сметка и на **собствен риск**. Следователно всички рискове – пазарен, оперативен, кредитен, лихвен и т.н.т., съпътстващи дейността по предоставяне на банковите продукти, по закон се понасят от кредитната институция. Такъв риск поемат и останалите търговци при осъществяване на дейности по занятие. В противоречие със Закона за задълженията и договорите, Законът за защита на потребителите, Търговския закон и останалите действащи нормативни актове е банките да прехвърлят риска при предлагане на своите продукти върху клиентите. Кредитополучателите и влогодателите също носят риск при неизпълнение на договорни задължения и едностранна промяна на договорни условия (каквато е практиката) от страна на банките. Като равнопоставена страна по договор, те би следвало да имат равни права с кредитните институции по отношение на възможността да се ползват от облекчената процедура на заповедното производство. Осъществявайки фактическите функции на посредник между влогодатели и кредитополучатели, няма правна и икономическа логика, банките имат по-големи права и привилегии от двете групи, между които чрез посредника се извършва обмен на финансови средства.

Банките като търговски дружества са ориентирани към доходоносност на предлаганите продукти. Приходите от дейности и бързата събираемост на вземанията, рефлектира в техния финасов резултат, а не в опазване и защита на обществения интерес. Вярно е, че гражданите и юридическите лица са потребители на банковите услуги, но тези услуги са много добре платени - основните приходи на банките включват лихви, такси за услуги и комисионни. Техният размер се определя от банките и се променя едностранно, при неясни и непрозрачни за другата страна договорни

201

условия. Този подход е в явно противоречие със Закона за задълженията и договорите, Закона за защита на потребителите и Директива 93/13/ЕИО на Съвета, относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Няма икономически и правни основания да се приравняват публичноправни с частноправни субекти. Едните изразходват публични средства в интерес на обществото и по отношение на тези средства има установени механизми за отчетност, прозрачност и контрол, а другите действат в защита на корпоративни интереси.

Механизмът на издаване заповед за изпълнение, независимо от размера на сумите въз основа на „документ или извлечение от счетоводни книги“ в полза на банките, дава възможност за неоправдан натиск и нелоялни търговски практики спрямо гражданите и бизнеса, без възможност последните да защитят интересите си в справедлив процес, предпоставки за какъвто се съдържат исковото производство. За това допринася и възможността по чл. 17 ал. 4 от ЗКИ, банките да извършват дейности извън лиценза си, когато това е необходимо за събиране на вземания по предоставени кредити. Този подход е в противоречие с Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно договорите за потребителски кредити, която изисква „държавите членки да гарантират наличието на подходящи мерки за контрол на кредиторите.“

В становище на Европейския икономически и социален комитет /ЕИСК/ относно „Достъп на потребителите и семействата до кредитиране“ е отбелязано, че „ЕИСК счита, че е изключително важно провеждането на европейска информационна и образователна кампания насочена към потребителите в областта на кредитирането и финансовите услуги, а така също укрепването на европейските мрежи за *съдебно и извънсъдебно решаване на споровете*“. Чл. 417 т. 2 от ГПК изключва възможността за защита на интересите на потребителите и кредиторите в съдебен процес, основан на принципа на равенство на страните.

Чл. 19 от Конституцията постановява, че законът трябва да гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява монополизма, нелоялната конкуренция и защитава потребителя. Разпоредбата на чл. 417 ал.2 от ГПК създава неравнопоставеност между банките и останалите търговци и създава сериозни конкурентни предимства по отношение на банките.

В настоящия момент, когато бизнесът понася негативите от световната финансова и икономическа криза, заповедното производство по чл. 417 т. 2 от ГПК е допълнителен фактор генериращ икономическа нестабилност.

Банките както и всички останали търговски дружества се нуждаят от сигурност при упражняване на дейността си и надеждни гаранции за възстановяване на отпусканите кредити. БСК подкрепя законодателна промяна, ограничаваща началната дата на неплатежоспособност в производствата по несъстоятелност. Възможностите съдържащи се в част от останалите хипотези на чл. 417 от ГПК, които са относими за всички търговци, напълно гарантират правата на банките.

С уважение,

ИЗП. ПРЕДСЕДАТЕЛ

(Божидар Данев)